

Karriere-kompasset og den underliggende teori

Karrierevalgs-kompetencer indgår i en række forskningsundersøgelser (Arthur, Inkson, & Pringle, 1999; Ball, 1997; Defillippi & Arthur, 1994; Eby, Butts, og Lockwood, 2003; Hackett, Betz, og Doty, 1985; Jones & Bergmann Lichtenstein, 2000).

i disse undersøgelser fremstår strukturen af karrierevalgs-kompetencer fortsat uklar.

På baggrund af litteraturforskning, kvalitative interviews, og faktoranalyser af data og stikprøver, har de hollandske forskere Kuijpers og Scheerens (2006) derpå beskrevet en flerdimensional beskrivelse og model for karrierevalgs-kompetencer.

Kuijpers og Scheerens skelnede mellem fem karriere-kompetencer:

1. **karriere-refleksion**, gennemgå ens egne kompetencer i forhold til ens karriere;
2. **motivations-refleksion**, gennemgå ens egne ønsker og værdier i forhold til ens karriere;
3. **udforskning** arbejde og orientering der matcher ens egen identitet og kompetencer til de ønskede værdier og kompetencer i en konkret arbejdssituation;
4. **netværk**, etablering af kontakter, der er relevante for en karriere (se Kuijpers, 2005).
5. **karrierekontrol** den karriere-relaterede planlægning og påvirkning af læring og arbejdsprocesser;

Disse fem karrierekompetencer indgår på forskellige måder i de efterfølgende værktøjer:

- Karriere-dialogen (med brug af karrierekompasset A4)
- Karrierekompasset (med brug af karriere-kompassmåttens samt af kuvert-spørgsmål)

Karrierekompas-dialogen (en-til-en)

Hvad skal jeg som vejleder gøre ved karriere-dialogen?

- Velkomst og sørge for at den vejlede føler sig godt tilpas
- Afklaring af mål og procedure for samtalen (tænk over længden, mulighed for en opfølgende samtale og arrangementer om evt ekstern rapportering)

• forberedelse af indholdet af samtalen

Hvad skal jeg gøre? Spørgsmål, der kan hjælpe mig og eleven med det

Refleksion på handlinger i den forløbne periode siden sidst: **(FVK)**:

- Fremskridt i karrierens/uddannelsens trin • Hvilke trin er opnået?
- Fremskridt i mine læringsresultater (**F**, hvad der er foregået/foregår og hvordan)
- Fremskridt i velbefindende og tilfredshed • Hvad var vigtigt? (**V** Vigtigt)
- Hvad er dine intentioner eller læringsønsker? (**K** i konklusionerne)

Problemformulering fase

Afklaring af lærings- eller karriere-spørgsmål og undersøgelse af karriere

- "Forklar hvad du er god til"
- kompetencer der skal arbejdes på:
- •" Hvad finder du vigtigt på arbejde / skole, og hvorfor?"
- Kvalitetsrefleksion • Tror du, du nemt kan finde arbejde i dette erhverv? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Motivrefleksion • På hvilket grundlag har du vælger denne uddannelse?
- udforskning • Hvem kan hjælpe dig med at få et godt billede af det erhverv, du ønsker at udføre?
- Karrierevejledning; hvem ud over mig her på skolen kan støtte dig
- Netværk

Konstruktiv fase

- tal om udvalgte elementer fra problemformuleringen fase • Hvordan kan du arbejde med din læring eller karriere spørgsmål?
- Sørg for, at lærings- eller karriere-aktiviteter er specifikke og målbare, således at eleven støttes heri • Hvilke løsninger kan du/eleven tænke på?
- Hvad betyder det for din udvikling?
- Hvilke aktiviteter vil du udføre? Hvornår?
- Hvem vil du bede om yderligere hjælp?

Afsluttende fase

Hvad skal I hver især gøre?

- Resumé af samtalen
- Tanker om forløbet af interviewet
- aftaler om opfølgning
- Konklusion og farvel

(spørgsmål på de efterfølgende

Gruppevejledning med brug af spørgsmål og karrierekompass-måtten

1. Gruppen samles rundt om karrierekompasset
 2. Gruppe-facilitator har til hver af de fem områder A-E lagt nedenstående enkeltspørgsmål i kuverter
 3. Facilitator eller elev trækker fem kuverter, en kuvert fra hver af grupperne A-E og lægger dem på kompassets fem felter
 4. En elev stiller sig i kompassets centrum og bevæger sig kompasset rundt ved at tage kuverterne en ad gangen og besvare spørgsmålene.
 5. Andre elever og gruppefacilitator kan, afhængigt af tidsrammen, kommentere og stille uddybende spørgsmål
 6. Vejledende tid 5 minutter pr elev, herefter indtræder ny elev, og nye spørgsmål trækkes
-

Spørgsmål indenfor de fem karriere-kompetencer (ud fra kompassets fem felter)

1) Spørgsmål om dine evner og kompetencer

- 1 Hvornår og hvordan har du først tænkt over dine evner i forhold til en bestemt karriere/uddannelse?
- 2 Hvad er dine egne tanker om tidligere vigtige hændelser / overgange i dit liv i og udenfor uddannelse, i forhold til dine evner og kompetencer (ros, skuffelser, sejre?)
- 3 Hvilke kvaliteter/evner/kompetencer hos dig selv er du stolt af, og hvorfor?
- 4 Hvad betyder forskellen mellem kompetence og talent for dig?
- 5 Hvilke personlige kvaliteter vil du gerne udvikle yderligere? Hvordan vil du håndtere dette?
- 6 Hvilke ting og kvaliteter har du nogle gange modtaget ros for?
- 7 Hvad har du klaret dig godt med i skolen?
- 8 Hvad har ikke du klaret dig så godt med i skolen?
- 9 Hvad er du god til derhjemme eller i en (sports-) klub/forening/gruppe?
- 10 Hvad er du ikke så god til derhjemme eller i en klub/forening/gruppe?

2) Spørgsmål om dine motiver

1. Hvornår og hvordan har du haft tanker om dine motiver til dit karrierevalg?
2. Hvordan fandt du ud af, hvad du ønsker at være?
3. Hvad vil du opnå i din karriere, og hvorfor?
4. (Hvordan) har vejledning og rådgivning påvirket dine motiver?
5. Hvilke karrieremuligheder har du tvivlet mest på og hvorfor?
6. Hvad er vigtigt for dig når du vælger en uddannelse?
7. Hvad synes du er vigtigt for dig i et erhverv eller en profession?
8. Hvor vigtig er fritid eller hobbyer til dig?
9. Hvor vigtige er penge for dig?
10. Foretrækker du at arbejde alene eller sammen med andre?

3) Spørgsmål om din egen udforskning/undersøgelse af dine muligheder

1. Hvornår og hvordan har din udforskning af muligheder hjulpet dig indtil nu?
2. Hvem har hjulpet dig med at få et realistisk og aktuelt billede af dine muligheder ?
Hvordan foregik det ?
3. Set i bakspejlet, i hvilket omfang var dit eget personlige fremtidsbillede realistisk?
4. Hvad har din udforskning/undersøgelse betydet for din karriere indtil nu?
5. Hvor ville du søge efter information om muligheder på arbejdsmarkedet?
6. Hvor kan du bedst finde det arbejde og den uddannelse, du ønsker dig?
7. Er der mange jobmuligheder i det arbejdsområde, du ønsker at uddanne dig til?
8. Hvor i Danmark kan det arbejde normalt findes?

4) Spørgsmål om dit netværk

1. Hvornår og hvordan har dit netværk hjulpet dig med din uddannelse og karriere?
2. Hvilke personer hjulpet dig med at danne et realistisk billede af dine muligheder?

3. Hvilke kontaktpersoner i dit netværk kan hjælpe dig med oplysninger og kommentarer om dine karrieremuligheder?
4. Hvem fra dit netværk var vigtige i forhold til dette valg, og hvorfor?
5. Hvordan har du tidligere henvendt dig til dit netværk om valg af uddannelse/karriere?
6. Hvilke andre kan hjælpe dig med at undersøge hvilke erhverv du vil kunne lide?
7. Hvem kan hjælpe dig med at opdage, hvad en bestemt profession indebærer?
8. Hvordan kan dine forældre / andre voksne hjælpe dig med at vælge en uddannelse /karriere?
9. Hvordan kan en anden person bedst hjælpe dig med at vælge uddannelse / karriere

5) Spørgsmål om din karrierevejledning og din karrierekontrol

1. Hvornår og hvordan har din karrierevejledning hjulpet dig med at forme din uddannelses- og karrierevej?
2. Når du ser tilbage på din vejledning ,hvad vil du anbefale andre at gøre? Og hvad ikke?
3. Hvilke særlige ting eller vejledningsmetoder hjulpet dig med at forme din karriere?
4. Hvordan har karrierevejledning haft indflydelse på din egen karriere?
5. Hvordan vil du håndtere og forberede dig til næste skridt i din karriere?
6. Hvilke skridt kan du tage for at finde ud af, hvad du virkelig ønsker?
7. Hvordan/hvor kan du finde den uddannelse du behøver, til at give dig adgang til det arbejde, du ønsker dig senere ?
8. Hvordan kan et praktikophold hjælpe dig med at vælge eller fravælge en uddannelse?
9. Hvilke vigtige ting er det vigtigt for dig at undersøge på en åben dag/et besøg, når du skal vælger uddannelse?
10. Hvilke ting har din vejleder hjulpet med , og hvilke ting har din vejlederen ikke kunnet hjælpe med ?